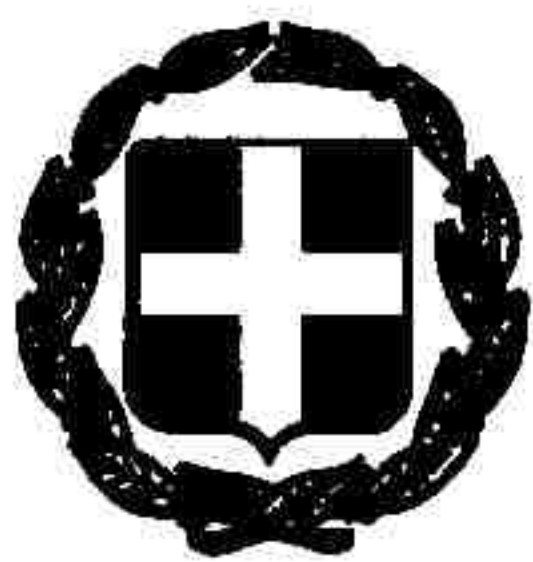

05 ΙΩΝ. 2015

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ,
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΚΑΙ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ
ΑΥΤΟΤΕΛΕΣ ΤΜΗΜΑ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ**

**Αθήνα, 2 Ιουνίου 2015
Αριθ. Πρωτ.:301**

ΠΡΟΣ: Τη Βουλή των Ελλήνων
Δ/νση Κοιν/κού Ελέγχου
✓ Τμήμα Ερωτήσεων
Αθήνα

Ταχ. Δ/νση: Σταδίου 29
Ταχ. Κώδικας: 101 10 - Αθήνα
TELEFAX: 210 5203872
Πληροφορίες: Π.Παναγιωτακοπούλου
Τηλέφωνο: 2131516475
e-mail: ypertns@ypakp.gr

ΘΕΜΑ: Σχετικά με τα οικογενειακά Επιδόματα που καταβλήθηκαν στους δικαιούχους από το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ Καβάλας.

ΣΧΕΤ: Η με αρ. πρωτ. 2134/29-4-2015 ΕΡΩΤΗΣΗ

Σε απάντηση του ανωτέρω σχετικού, που κατατέθηκε στη Βουλή από το Βουλευτή κ. Ν. Παναγιωτόπουλο, όσον αφορά τα ερωτήματα : α) για τα οικογενειακά επιδόματα που καταβλήθηκαν στους δικαιούχους και τους κληρονόμους τους από το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ Καβάλας και Αγρινίου, και β) αν τα αναζητούμενα ποσά στα τοπικά Υποκαταστήματα του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, είναι ενταγμένα στους κωδικούς του Προϋπολογισμού του Οργανισμού και έχουν περάσει από το ΔΣ του Οργανισμού αλλά και από τον έλεγχο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, σας γνωρίζουμε τα εξής:

α.1. Στο άρθρο 29 παρ. 3 του Α.Ν.1846/1951, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 5 παρ. 3 του Ν.825/1978, ορίζεται ότι «Το ποσόν της συντάξεως λόγω αναπηρίας ή γήρατος προσαυξάνεται δια την σύζυγο κατά το ποσό ενός και ημίσεος του εκάστοτε ισχύοντος ημερομισθίου ανειδικεύτου εργάτου εφ' όσον δεν ασκεί επάγγελμα τι ή δεν είναι συνταξιούχος ασφαλιστικού οργανισμού ή Ν.Π.Δ.Δ. ή του Δημοσίου. Καθ' εκάστην εφεξής αύξησιν του κατωτάτου ημερομισθίου ανειδικεύτου εργάτου ο ανακαθορισμός της ως άνω προσαυξήσεως, χωρεί από της ημέρας ανακαθορισμού των συντάξεων κατά τας διατάξεις του άρθρου 4 του παρόντος. Αι κατά την παράγραφο 1 του παρόντος συντάξεις προσαυξάνονται κατά 20% δια το πρώτον τέκνον, 15% δια το δεύτερον τέκνον και 10% δια το τρίτον τέκνον, εφ' όσον είναι άγαμα και δεν ασκούν επάγγελμα τι ή δεν λαμβάνει δι' αυτό προσαύξηση ο έτερος των συζύγων, εάν είναι συνταξιούχος ή δεν λαμβάνουν τα ίδια σύνταξη εξ ασφαλιστικού οργανισμού ή του Δημοσίου ή Ν.Π.Δ.Δ. Αι δια τα τέκνα χορηγούμεναι προσαυξήσεις δεν δύναται να υπολογισθούν κατά πάσαν περίπτωσιν επί τμήματος συντάξεως ανωτέρου του εκάστοτε 25πλασίου του τεκμαρτού ημερομισθίου της δεκάτης (X) ασφαλιστικής κλάσεως.....».

Κατά την αληθή έννοια της ως άνω διάταξης, η οποία πλέον εφαρμόζεται με τις ίδιες προϋποθέσεις ανεξαρτήτως φύλου του δικαιούχου, κατόπιν αποδοχής της σχετικής νομολογίας του ΣτΕ από το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ (Γεν. Έγγραφο Σ62/66/4.7.2003), το ποσό της σύνταξης λόγω γήρατος ή αναπηρίας προσαυξάνεται λόγω συζύγου προς ενίσχυση του οικογενειακού του εισοδήματος, εφόσον ο/η σύζυγος του συνταξιούχου, δεν ασκεί επάγγελμα και δεν είναι συνταξιούχος ασφαλιστικού οργανισμού ή Ν.Π.Δ.Δ. ή του Δημοσίου, για δε τα τέκνα, εφόσον δεν λαμβάνει για αυτά προσαύξηση ο έτερος των συζύγων, εάν είναι συνταξιούχος (ΣτΕ 1261/1994, 5728/1996).

Έχει δε καταστεί πλέον πάγια η νομολογία των διοικητικών δικαστηρίων (Διοικητ. Πρωτ. Αθηνών 8872/2003 κ.ά., Διοικητ. Εφετείο Πατρών 621/2000 κ.ά.) και δη του ΣΤΕ, σύμφωνα με την οποία οι ως άνω διατάξεις δεν αντίκεινται, ούτε στην παρ. 1 του άρθρου 21 του Συντάγματος και στο άρθρο 4 του Συντάγματος (ΣΤΕ 3005/2006 κλη) ούτε στις διατάξεις της κοινοτικής νομοθεσίας (ΣΤΕ 3006/2006 κλη).

Το θέμα της χορήγησης προσαύξησης της σύνταξης λόγω οικογενειακών βαρών με τους ίδιους όρους και προϋποθέσεις και στους δύο συζύγους ρυθμίστηκε και νομοθετικά με τις διατάξεις του άρθρου 29 του Ν.3518/2006.

2. Ο νομοθέτης έχει προβλέψει διαδικασία προς εξέταση και ικανοποίηση (συνολικά ή κατά ένα μέρος) ή προς απόρριψη οποιουδήποτε αιτήματος κοινωνικοασφαλιστικού περιεχομένου από τα αρμόδια όργανα του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ. Συγκεκριμένα, το άρθρο 10 παρ. 1 του Κανονισμού Ασφαλιστικής Αρμοδιότητας του ΙΚΑ (ΑΥΕ 557440/13.1.1938) προβλέπει ότι προς άσκηση παντός δικαιώματος εκ της ασφάλισης κατά των ασφαλιστικών κινδύνων του γήρατος, της αναπηρίας ή του θανάτου, πρέπει να υποβληθεί από τον αιτούντα στην υπηρεσία του Ιδρύματος αίτηση, ενώ στην παρ. 1 του άρθρου 4 του ίδιου Κανονισμού προβλέπεται ότι ο Διευθυντής του Υποκαταστήματος είναι αρμόδιος να αποφασίζει, εφόσον πληρούνται οι υπό του νόμου και των οικείων κανονισμών καθοριζόμενες προϋποθέσεις και επί των υποθέσεων που έχουν αντικείμενο, μεταξύ άλλων, και την αναγνώριση συντάξεων. Η απόφαση αυτή του Διευθυντή ελέγχεται σύμφωνα με τις παρ. 1 και 2 του άρθρου 39 του ως άνω κανονισμού κατά το νόμο και την ουσία από το αμέσως ανώτερο ιεραρχικώς ασφαλιστικό όργανο, εφόσον υποβληθεί σχετική αίτηση θεραπείας εντός τριών μηνών από την ημερομηνία κοινοποίησης της απόφασης στον ενδιαφερόμενο. Ως αίτηση θεραπείας νοείται εν προκειμένω ή υπό της παρ. 2 στοιχ. ζ του άρθρου 7 του ΝΔ.3710/1957 προβλεπόμενη ένσταση, δια της οποίας επιλαμβάνεται του ελέγχου της ορθότητας της αμφισβητούμενης απόφασης του Διευθυντή ή Τοπική Διοικητική Επιτροπή (Τ.Δ.Ε.) του οικείου Υποκ/τος, η οποία και εκδίδει σχετική απόφαση, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 4 του άρθρου 48 του Ν. 2676/99. Οι αποφάσεις που εκδίδονται από την Τ.Δ.Ε. συνιστούν ατομικές διοικητικές πράξεις οι οποίες παράγουν έννομα αποτελέσματα. Περαιτέρω, στις διατάξεις του άρθρου 19 του ΠΔ.341/78 ορίζεται ότι οι εκτελεστές ατομικές διοικητικές πράξεις που εκδίδονται από διοικητικές αρχές ή ΝΠΔΔ υπόκεινται σε προσφυγή ενώπιον του αρμόδιου Διοικητικού Δικαστηρίου.

3. Η διοίκηση εν γένει υποχρεούται να συμμορφώνεται προς τις οριστικές αποφάσεις που εκδίδονται επί προσφυγών. Τούτο δε ισχύει ανεξαρτήτως ασκήσεως εφέσεως κατά της οριστικής αποφάσεως. Η παράβαση της υποχρέωσης αυτής γεννά ευθύνη για κάθε αρμόδιο όργανο, όπως νόμος ορίζει (άρθρα 94 παρ. 4 και 95 παρ. 5 του Συντάγματος). Εξάλλου, σύμφωνα με το άρθρο 1 του Ν.3068/2002, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με το άρθρο 20 του Ν.3301/2004, το Δημόσιο, οι ΟΤΑ και τα λοιπά ΝΠΔΔ έχουν υποχρέωση να συμμορφώνονται χωρίς καθυστέρηση προς τις δικαστικές αποφάσεις και να προβαίνουν σε όλες τις ενέργειες που επιβάλλονται για την εκπλήρωση της υποχρέωσης αυτής και για την εκτέλεση αυτών των αποφάσεων. Δικαστικές αποφάσεις είναι όλες οι αποφάσεις των διοικητικών, πολιτικών, ποινικών και ειδικών δικαστηρίων που παράγουν υποχρέωση συμμόρφωσης ή είναι εκτελεστές κατά τις οικείες δικονομικές διατάξεις και τους όρους που κάθε απόφαση τάσσει.

Περαιτέρω, σύμφωνα με τη με αρ. 605/1995 Γνωμοδότηση του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, εξακολουθεί να ισχύει η διάταξη του β' εδαφίου της παρ. 9 του άρθρου 21 του Ν.1902/90 και μετά την ισχύ της διάταξης της παρ. 11 του άρθρου 41 του Ν.2065/92, με την οποία διατηρήθηκαν ενεργές προγενέστερες διατάξεις που προβλέπουν τη δυνατότητα εκτέλεσης μιας κατηγορίας μη αμετάκλητων αποφάσεων (οριστικών ή τελεσίδικων) που αναφέρονται στην πραγματοποίηση ασφαλιστικών παροχών, την υπαγωγή στην ασφάλιση και τη διάρκεια της ασφαλιστικής σχέσης. Με τη ίδια Γνωμοδότηση γίνεται δεκτό ότι στην ανωτέρω κατηγορία εκτελεστών για το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ αποφάσεων ανήκουν προεχόντως οι οριστικές αποφάσεις των Διοικητικών Πρωτοδικείων που εκδίδονται επί προσφυγών για διοικητικές διαφορές ουσίας οι οποίες αναφύονται κατά την εφαρμογή της νομοθεσίας περί κοινωνικής ασφάλισης, εφόσον αναφέρονται στα αντικείμενα που ορίζει η παρ. 9 του άρθρου 21 του Ν. 1902/90, δηλαδή στην πραγματοποίηση των ασφαλιστικών παροχών, την υπαγωγή στην ασφάλιση και τη διάρκεια της ασφαλιστικής σχέσης. Οι αποφάσεις αυτές είναι εκτελεστές ανεξαρτήτως χρόνου έκδοσης, λαμβανομένου υπόψη και του άρθρου 20 του

N.1868/89 όπως ισχύει, σύμφωνα με το οποίο η προθεσμία και η άσκηση της έφεσης δεν αναστέλλουν την εκτέλεσή τους.

4. Στην παρ. 4 του άρθρου 40 του Α.Ν.1846/51 ορίζεται ότι «Πάσα παροχή εις χρήμα αχρεωστήτως καταβληθείσα υπό του ΙΚΑ, ως και η αξία των εις είδος τοιούτων, τα της αποτιμήσεως των οποίων θέλει προσδιορίσει Κανονισμός, επιστρέφεται εντόκως προς 5%, αναζητείται δε κατά τις διατάξεις περί αναγκαστικής εισπράξεως των καθυστερούμενων εισφορών του Ιδρύματος. Συμψηφισμός κατά δόσεις με τας κατά τον παρόντα νόμον χορηγούμενας παροχάς, επιτρέπεται μόνον προς απόσβεσιν οφειλής των δικαιούχων προς το ΙΚΑ. Ο διά τον ανωτέρω λόγον συμψηφισμός ενεργείται απευθείας παρά του ΙΚΑ.».

5. Σύμφωνα με τα στοιχεία του Περιφερειακού Υποκαταστήματος ΙΚΑ-ΕΤΑΜ Καβάλας, που αφορούν τις περιπτώσεις συνταξιούχων από τους οποίους ζητείται βάσει δικαστικών αποφάσεων η επιστροφή των ποσών που τους χορηγήθηκαν ως προσαύξηση στη σύνταξή τους λόγω οικογενειακών βαρών σύμφωνα με απόφαση ΤΔΕ, η οποία εξαφανίστηκε με δικαστική απόφαση, ισχύουν τα ακόλουθα:

Από το 2003 έως το 2006 κατατέθηκαν στο Υποκατάστημα αυτό 1073 αιτήσεις συνταξιούχων για τη χορήγηση προσαύξησης στη σύνταξή τους λόγω οικογενειακών βαρών. Οι αιτήσεις αυτές απορρίφθηκαν με αποφάσεις του αρμόδιου Διευθυντή του Υποκαταστήματος αυτού σύμφωνα με τη νομοθεσία που ισχύει (βλ. ανωτέρω παρ. 1) και οι ενδιαφερόμενοι προσέφυγαν στην Τ.Δ.Ε του Υποκαταστήματος, η οποία δέχθηκε τις ενστάσεις τους και αποφάνθηκε ότι θα έπρεπε να τους χορηγηθεί η εν λόγω προσαύξηση. Στη συνέχεια ασκήθηκε αρμοδίως και εμπροθέσμως από τον Διευθυντή του ως άνω Υποκαταστήματος προσφυγή ενώπιον του αρμόδιου Διοικητικού Πρωτοδικείου Καβάλας, με την οποία ζητήθηκε η εξαφάνιση των προσβαλλόμενων αποφάσεων της Τ.Δ.Ε., ενώ παράλληλα ο ίδιος, εφαρμόζοντας τις αποφάσεις της Τ.Δ.Ε., εξέδωσε αποφάσεις με τις οποίες χορήγησε στους συνταξιούχους την επίδικη παροχή, διατυπώνοντας επιφύλαξη για την αναθεώρησή τους και για τον έντοκο καταλογισμό των χορηγούμενων ποσών του επιδόματος σε περίπτωση ακύρωσης των αποφάσεων των Τ.Δ.Ε.. Εκτός αυτού, οι συνταξιούχοι δεσμεύτηκαν με υπεύθυνη δήλωση του Ν.1599/1986 ότι θα επιστρέψουν εντόκως τα ποσά του εν λόγω επιδόματος στην περίπτωση ακύρωσης της απόφασης της Τ.Δ.Ε. βάσει της οποίας εκδόθηκε η απόφαση Διευθυντή με την οποία τους χορηγήθηκε η εν λόγω προσαύξηση.

Το Διοικητικό Πρωτοδικείο Καβάλας έχει εκδώσει πλέον αποφάσεις με τις οποίες εξαφανίζονται οι ως άνω αποφάσεις της Τ.Δ.Ε. Κατά συνέπεια, ο Διευθυντής του Υποκαταστήματος υποχρεούται, κατά τα προαναφερθέντα, να συμμορφωθεί με το περιεχόμενο των αποφάσεων του Δικαστηρίου αυτού, να ανακαλέσει τις διοικητικές πράξεις με βάση τις οποίες είχε χορηγηθεί η επίδικη παροχή και να παραγγείλει την επιστροφή των αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών, η οποία είναι επιστρεπτέα τόσο σύμφωνα με τις προπαρατεθείσες (βλ. παρ. 4) περί συμψηφισμού διατάξεις που ισχύουν στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, με παρακράτηση του ποσού της οφειλής από τη μηνιαία καταβαλλόμενη σύνταξη των οφειλετών, όσο και σύμφωνα με τις διατάξεις του ΚΕΔΕ. Στις περιπτώσεις δε κατά τις οποίες τυχόν έχουν αποβιώσει οι οφειλέτες, η αξίωση του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ στρέφεται νομίμως κατά των κληρονόμων τους.

Οι εν λόγω συνταξιούχοι έχουν δικαίωμα προσφυγής ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου Καβάλας, προκειμένου να κριθεί σε δεύτερο βαθμό δίκαιοδοσίας η απόφαση του Διοικητικού Πρωτοδικείου Καβάλας.

Όσον αφορά τις υποθέσεις του Υποκαταστήματος ΙΚΑ-ΕΤΑΜ Αγρινίου, σύμφωνα με τα στοιχεία που τηρούνται στο Υποκατάστημα αυτό, σε δύο περιπτώσεις υπήρξε αντιδικία δύο συνταξιούχων του τ.ΤΕΑΠΕΤΕ ως προς τη χορήγηση προσαύξησης στη σύνταξή τους για τέκνο, κατά τις οποίες το αίτημα απορρίφθηκε από τον Διευθυντή του Υποκαταστήματος και έγινε δεκτό από την Τ.Δ.Ε., αλλά στη συνέχεια το Διοικητικό Πρωτοδικείο και το Διοικητικό Εφετείο Αγρινίου δικαίωσαν το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ. Προς εκτέλεση των αποφάσεών τους έχουν εκδοθεί αποφάσεις Διευθυντή με τις οποίες καταλογίζονται και αναζητούνται από τους συνταξιούχους οι επιστρεπτέες παροχές.

Γενικά, το ζήτημα της χορήγησης της εν λόγω παροχής δεν είναι τοπικό, αλλά αποτέλεσε αντικείμενο διεκδίκησης από χιλιάδες συνταξιούχους του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ σε όλη την Ελλάδα κατά τη δεκαετία του 2000, κατά κανόνα με την άσκηση απευθείας αγωγών κατά του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, ατομικών ή ομαδικών, κατά περίπτωση δε σύμφωνα με την προπεριγραφείσα διοικητική

διαδικασία έκδοσης αποφάσεων Διευθυντή, Τ.Δ.Ε. και των αρμόδιων κατά τόπο Διοικητικών Δικαστηρίων. Ωστόσο, όπως προαναφέρθηκε, έχει καταστεί πλέον πάγια η νομολογία των διοικητικών δικαστηρίων και δη του Συμβουλίου της Επικρατείας υπέρ του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ (σύμφωνα με την οποία η ως άνω νομοθεσία δεν αντίκεινται ούτε στις διατάξεις του Συντάγματος ούτε στις διατάξεις της κοινοτικής νομοθεσίας), τις αποφάσεις των οποίων εκτελεί κατά νόμο η υπηρεσία σε κάθε περίπτωση, είτε επί αγωγών είτε επί προσφυγών.

6. Συνεπώς, οι υπηρεσιακές ενέργειες των Υποκαταστημάτων του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ Καβάλας και Αγρινίου ως προς το ανωτέρω ζήτημα είναι απολύτως σύννομες, δεδομένου ότι υπαγορεύονται από τις διατάξεις της διοικητικής διαδικασίας και επιβάλλονται ευθέως από τις διατάξεις περί συμμόρφωσης της διοίκησης προς το περιεχόμενο των εκτελεστών δικαστικών αποφάσεων, όπως αυτές των κατά τόπο αρμόδιων Διοικητικών Δικαστηρίων, οι οποίες υπόκεινται μόνο σε δικαστική αμφισβήτηση.

β. Οι σχετικές αποφάσεις των ΤΔΕ (Τοπικών Διοικητικών Επιτροπών), δεν κοινοποιούνται στην Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομοτεχνικών Υπηρεσιών της Διοίκησης του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, προκειμένου να γίνει εκτίμηση πιθανού εσόδου που προκύπτει από τις περιπτώσεις αυτές. Όμως, στο Προϋπολογισμό Γενικών Εσόδων του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ προβλέπονται έσοδα από επιστροφές αχρεωστήτως καταβληθεισών συντάξεων, των οποίων οι περιπτώσεις αφορούν γενικά σε επιστροφές συντάξεων λόγω θανάτου ή επιστροφή καταβληθέντων ποσών ενεργού μητρώου συνταξιούχων.

7. Παρά ταύτα, επειδή το πρόβλημα, που επικαλείστε είναι υπαρκτό και σοβαρό, το Υπουργείο μας μελετά λύσεις για την ανακούφιση των καλόπιστων ασφαλισμένων, στις περιπτώσεις επιστροφής αχρεωστήτως καταβληθέντων.

Ο ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ

Δ. ΣΤΡΑΤΟΥΛΗΣ
ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ
Ο ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ

